

NOTAT

Til: Valgbestyrelsen

Opgørelse af valgresultater

Nærværende notat indeholder kort opsummering af reglerne i valglovgivningen om henholdsvis kommunernes og regionens roller i forbindelse med optælling af stemmer ved regionalvalget. Notatet indeholder endvidere oplysning om tilrettelæggelsen af stemmeoptællingen i Københavns Kommune, som regionens administration allerede tidligere har været i dialog med vedrørende dette.

Kommunernes hhv. regions roller ved opgørelse af valgresultatet

I henhold til kommunal og regionalvalgloven (LBK nr. 14 af 09/01/2020) forestår kommunalbestyrelserne optælling af kandidatlistestemmerne på valgaften og forestår fintælling (optælling af de personlige stemmer) dagen efter valget. Kommunalbestyrelserne forestår både optællingen af kommunalvalget og af regionalvalget. Hvert valg skal optælles særskilt.

Kommunalbestyrelserne afholder udgifterne til optællingen af kandidatlistestemmer og af fintællingen, også for så vidt angår regionalvalget. Kun udgifterne til en eventuel fornyet fintælling, besluttet af regionens valgbestyrelse, afholdes af regionen.

Optællingen i Københavns Kommune

Administrationen har tidligere været i dialog med Københavns Kommune om tilrettelæggelsen af optællingen. Københavns Kommune har i den forbindelse oplyst, at kommunen foretager en væsentlig opnormering af antallet af tællehold og tælleborde, som forventes at have en positiv effekt på tidspunktet for resultatopgørelsen af henholdsvis kommunalvalget og regionalvalget, på trods af et øgede antal vælgere.

Nærmere detaljer om opnormeringen og den praktiske tilrettelæggelse af optællingen fremgår nedenfor:

Kultur- og Fritidsforvaltningen i Københavns Kommune evaluerer efter hvert valg, hvordan valget er forløbet, og hvordan valgafviklingen kan forbedres næste gang. På denne baggrund har forvaltningen i Københavns Kommune planlagt flere ændringer forud for kommunal- og regionalvalget 2021.

Ændringerne forventes at have en positiv effekt på valgafviklingen, herunder også resultatopgørelsen for både kommunalvalget og regionalvalget. Det samlede resultat for regionalvalget vil dog fortsat foreligge senere end resultatet for kommunalvalget, fordi kommunalvalget optælles før regionalvalget.

Valgafviklingen, herunder sluttidspunkt for optælling på valgnat og fintælling, vil indgå i evalueringen af kommunal- og regionalvalget 2021, som forelægges valgbestyrelsen.

Valgdag

Evalueringen i Københavns Kommune af kommunal- og regionalvalget 2017 viste blandt andet, at flere valgsteder var ved at nå eller havde nået deres maksimale kapacitet i forhold til vælgertallet. Stigningen i vælgertallet for hvert kommunal- og regionalvalg har siden 2009 været på over 30.000 vælgere pr. valg. I 2021 er der knap 524.000 vælgere i Københavns Kommune.

I samme periode er der sket en stigning i stemmeprocenten i Københavns Kommune. Hvor stemmeprocenten i 2009 lå på 54,4 pct., var den i 2017 steget til 61,9 pct. I 2017 var det første valgsted på valgnatten færdig med optællingen kl. 22.44, og det sidste valgsted var færdig med optællingen kl. 03.43.

På denne baggrund indstillede valgbestyrelsen til Borgerrepræsentationen i 2018, at antallet af valgsteder blev øget fra 50 til 53, så flere valgsteder fik færre vælgere. Det har blandt andet betydet, at Tagensbo Skole, som i 2017 var det største valgsted med over 20.000 vælgere, og det valgsted som var et af de sidst optalte i 2017, ved valget i 2021 i stedet har lidt over 13.000 vælgere.

Det største valgsted i 2021 er Rådhushallen med lidt over 17.000 vælgere, som dog også har en af de laveste stemmeprocenter i Københavns Kommune med 52,7 pct. i 2017.

Stemmeprocenten er sammen med vælgertallet afgørende for, hvor mange stemmesedler der skal optælles, og dermed hvor hurtigt der kan forventes et valgresultat. Hertil kommer, at antallet af tilfornede tilpasses efter antallet af vælgere, og der vil derfor være flere tilfornede til at deltage i optællingen af valget på et stort valgsted end på et lille valgsted. Til kommunal- og regionalvalg rekrutteres desuden aftentællere, så der er flere til at hjælpe med optællingen, hvilket er med til at sikre en hurtigere resultatopgørelse.

Udover at færre vælgere pr. valgsted også medfører færre stemmesedler, som skal optælles, betyder det også, at der ikke er lige så lang kø til at

stemme kl. 20.00, hvor valget lukker. Et valgsted kan først lukke valget, når køen er afviklet. Stemmeoptællingen forsinkes derfor med den ekstra tid, som skal bruges på at afvikle køen efter kl. 20.00. Antallet og opstillingen af valgborde og stemmebokse er en væsentlig faktor i forhold til at skabe et hensigtsmæssigt flow, så kødannelse minimeres, hvilket især er vigtigt i forhold til at få lukket valget så hurtigt som muligt efter kl. 20.00. Forvaltningen i Københavns Kommune gennemgår forud for hvert valg alle tegninger over valgstederne, og hvordan opstillingen af valgborde og stemmebokse kan optimeres. Københavns Kommune har siden valget i 2017 indkøbt flere stemmebokse, som betyder, at det ved dette valg vil være muligt at opstille endnu flere stemmebokse på de valgsteder, hvor der er plads til det, hvilket forventes at mindske kødannelsen.

Forvaltningen i Københavns Kommune sørger for, at alle deltagere instrueres grundigt i deres opgaver forud for valget. Det betyder blandt andet, at valgsekretæren, som hjælper valgstyrelsen på valgstedet med at forestå optællingen, instrueres i, hvordan optællingen organiseres på den mest effektive måde, og at der er vejledninger til, hvordan stemmerne skal vurderes. Herudover har forvaltningen i 2017 for første gang implementeret et nyt regneark til registrering og kontrol af stemmer forud for tastning i KMD-valgsystemet. Regnearket anvendes nu for fjerde gang ved et valg. Da størstedelen af valgsekretærerne har erfaring fra tidligere valg, forventes det også, at der vil være en vis rutine i brug af regnearket, som ikke var der i 2017, og som også vil have en positiv effekt på resultatregistreringen.

Samlet set forventer forvaltningen i Københavns Kommune, at det fortsatte arbejde med at optimere valgafviklingen vil have en positiv effekt på tidspunktet for resultatopgørelsen på valgnatten, selvom antallet af vælgere øges væsentligt for hvert valg.

Fintælling

Til fintællingen i 2017 var der lavet en del forbedringer siden 2013, som betød, at hvor fintællingen i 2013 først var færdig kl. 08.00 om morgenen, var fintællingen i 2017 færdig 7 timer før, kl. 00.55. Alle kommunale stemmer var fintalt kl. 21.53. Fintællingen starter kl. 8.00, og varede i 2017 derved 17 timer.

Siden kommunal- og regionalvalget i 2017 er der over 30.000 flere vælgere. Forvaltningen i Københavns Kommune øger derfor antallet af tællehold på fintællingen fra 54 til 80. Det betyder, at hvor der i 2017 kun kunne påbegyndes optælling af regionalvalget for fire valgsteder samtidig med optællingen af kommunalvalget for de 50 valgsteder, vil der i 2021 kunne påbegyndes optælling af regionalvalget for 27 valgsteder samtidig med fintællingen af kommunalvalget.

Der opstilles desuden 88 tælleborde mod 60 i 2017, så et tællehold straks kan rykke videre til optælling af et nyt valgsted, når valgboardets resultat er godkendt. Opskaleringen af fintællingen kan lade sig gøre ved, at der opstilles telte med tælleborde uden for Lokomotivværkstedet, hvor fintællingen afholdes.